

Likkutei Sichos

Volume 18 | Matos | Sicha 1 Source Sheet

1. במדבר ל"א

(ז) וַיִּצְבְּאוּ עַל-מִדְיָן כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת-מֹשֶׁה וַיַּהַרְגוּ כָּל-זָכָר... (ט) וַיִּשְׁבּוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-נְשֵׁי מִדְיָן וְאֶת-טַפָּם וְאֵת כָּל-בְּהֵמָתָם וְאֶת-כָּל-מִקְנֵיהֶם וְאֶת-כָּל-חֵילֵם בְּזָזוּ... (יד) וַיִּקְצָף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הַחַיִּל... (טו) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה הַחַיִּיתֶם כָּל-נַקְבָּה: (טז) הֲנָה הֲנִיָּה לִבִּי יִשְׂרָאֵל בְּדַבֵּר בְּלִעָם לְמִסְרָם מֵעַל בַּה' עַל-דְּבַר-פְּעֹזֹר וְתַהֲיִי הַמַּגָּפָה בְּעַדְתָּ ה': (יז) וְעַתָּה הַרְגוּ כָּל-זָכָר בְּטָרֶף וְכָל-אִשָּׁה יָדְעַת אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר הַרְגוּ: (יח) וְכָל הַטָּף בְּנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא-יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הַחַיִּי לָכֶם:

Bamidbar 31

(7) They took the field against Midian, as the LORD had commanded Moses, and slew every male... (9) The Israelites took the women and children of the Midianites captive, and seized as booty all their beasts, all their herds, and all their wealth... (14) Moses became angry with the commanders of the army... (15) Moses said to them, "You have spared every female! (16) Yet they are the very ones who, at the bidding of Balaam, induced the Israelites to trespass against the LORD in the matter of Peor, so that the LORD's community was struck by the plague. (17) Now, therefore, slay every male among the children, and slay also every woman who has known a man carnally; (18) but spare every young woman who has not had carnal relations with a man.

2. רש"י על במדבר ל"א:ט"ז

בדבר בלעם . אמר להם אפלו אתם מכניסין כל המונות שבעולם אין אתם יכולים להם, ששמה מרבים אתם מן המצריים שהיו שש מאות רכב בחור? באו ואשיאכם עצה, אלהיהם של אלו שונא זמה הוא וכו' כדאיתא בחלק (דף ק"ו) ובספרי:

Rashi on Numbers 31:16

בדבר בלעם [THESE WERE AN ENTICEMENT] THROUGH THE WORD OF BALAAM — He had said to them: Even if you bring together all the hosts that are in the world you cannot overcome them. Are you perhaps more numerous than the Egyptians who had six hundred chosen chariots? Come and I will give you counsel: Their God has a hatred of immorality, etc., as it is related in the chapter חלק (Sanhedrin 106a) and in Sifrei Bamidbar 157:6.

3. במדבר כ"ד:י"ב-י"ד

(יב) וַיֹּאמֶר בַּלְעָם אֶל-בָּלָק הֲלֹא גַם אֶל-מְלֶאכֶיךָ אֲשֶׁר-שָׁלַחְתָּ אֵלַי דִּבַּרְתִּי לֵאמֹר: (יג) אִם-יִתֶּן-לִי בָלָק מְלֵא בֵּיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב לֹא אוֹכֵל לַעֲבֹל אֶת-פִּי ה' לַעֲשׂוֹת טוֹבָה אוֹ רָעָה מִלְּבִי אֲשֶׁר-יִדְבֵּר ה' אִתּוֹ אֲדַבֵּר: (יד) וְעַתָּה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי לָכֵה אִיעֲצֹךָ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמֶּךָ בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים:

Numbers 24:12-14

(12) Balaam replied to Balak, "But I even told the messengers you sent to me, (13) 'Though Balak were to give me his house full of silver and gold, I could not of my own accord do anything good or bad contrary to the LORD's command. What the LORD says, that I must say.' (14) And now, as I go back to my people, let me inform you of what this people will do to your people in days to come."

4. רש"י על במדבר כ"ד:י"ד

לכה איעצך. מה לך לעשות, ומה היא העצה? אלהיהם של אלו שונא זמה הוא כו', כדאיתא בחלק (סנהדרין ק"ו); תדע שבבלעם השיא עצה זו להכשילם בזמה, שיהרי נאמר "הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם" (במדבר ל"א):

Rashi on Numbers 24:14:

COME AND I WILL COUNSEL THEE what you have to do. And what is the counsel? The God of these people hates unchastity, therefore tempt them to sin by means of thy women-folk, as is related in the chapter חלק (Sanhedrin 106a) — You can know that it was Balaam who gave this counsel, to make them fall by the sin of unchastity, for it is stated, of the women of Midian (Numbers 31:16), "Behold, these were an enticement to the children of Israel through the word of Balaam".

5. במדבר י"ד:י"ג-ט"ז

(יג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-ה' וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם כִּי-הֵעֲלִיתָ בְּחַחֲךָ אֶת-הָעָם הַזֶּה מִקְרָבוֹ: (יד) וַאֲמָרוּ אֶל-יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַזֹּאת שְׁמַעוּ כִּי-אֲתָה ה' בְּקִרְבֵּי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר-עָלִין בְּעַיִן נִרְאָה | אֲתָה ה' וְעַנְנְךָ עֹמֵד עֲלֵהֶם וּבַעֲמֹד עָנָן אֲתָה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וּבַעֲמֹד אֵשׁ לַיְלָה: (טו) וְהִמַּתָּה אֶת-הָעָם הַזֶּה כְּאִישׁ אֶחָד וַאֲמָרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר-שָׁמְעוּ אֶת-שִׁמְעוֹךָ לֵאמֹר: (טז) מִבְּלַתִּי יָקֻלַּת ה' לְהַבְיִיא אֶת-הָעָם הַזֶּה אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-נִשְׁבַּע לָהֶם וַיִּשְׁחָטֵם בַּמִּדְבָּר:

Numbers 14:13-16

(13) But Moses said to the LORD, "When the Egyptians, from whose midst You brought up this people in Your might, hear the news, (14) they will tell it to the inhabitants of that land. Now they have heard that You, O LORD, are in the midst of this people; that You, O LORD, appear in plain sight when Your cloud rests over them and when You go before them in a pillar of cloud by day and in a pillar of fire by night. (15) If then You slay this people to a man, the nations who have heard Your fame will say, (16) 'It must be because the LORD was powerless to bring that people into the land He had promised them on oath that He slaughtered them in the wilderness.'

6. רש"י על במדבר י"ד:ט"ז

מבלתי יכלת וגו'. לפי שיושבי הארץ חזקים וגבורים, ואינו דומה פרעה לשלשים ואחד מלכים, זאת יאמרו על יושבי הארץ הזאת, מבלתי יכלת — מתוך שלא היה יכלת בידו להביאם — שחטם:

Rashi on Numbers 14:16

BECAUSE THE LORD IS UNABLE etc., — "He is unable to bring them into the land on Canaan because the inhabitants of the land are strong and mighty; and besides, one king, Pharaoh, is not like thirty-

one kings, who inhabit Canaan". — This is what they will say concerning the inhabitants of this land (these kings) because He had no power to bring them into the Land He hath slaughtered them.

7. שמות י"ד:ז'

וַיִּקַּח שֵׁשׁ-מֵאוֹת רֶכֶב בָּחוּר וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם וְשָׁלֹשׁם עַל-כָּלוֹ:

Exodus 14:7

he took six hundred of his picked chariots, and the rest of the chariots of Egypt, with officers in all of them.

8. במדבר כ"ב:ו'

וַעֲתֵהּ לְכֹהֵנָא אָרְה־לִי אֶת־הַעַם הַזֶּה כִּי־עֲצוּם הוּא מִמֶּנִּי אוּלַי אוּכַל נִפְה־בּוֹ וְאַגְרִשְׁנוּ מִן־הָאָרֶץ כִּי יִדְעֵתִי אֶת אֲשֶׁר־תִּבְרַךְ מִבְּרַךְ וְאַשֶׁר תֵּאָר יוֹאָר:

Numbers 22:6

Come then, put a curse upon this people for me, since they are too numerous for me; perhaps I can thus defeat them and drive them out of the land. For I know that he whom you bless is blessed indeed, and he whom you curse is cursed."

9. רש"י על שמות י"ד:ז'

וכל רכב מצרים. ועמהם כל שאר הרכב, ומהיכן היו הבהמות הללו, אם תאמר משל מצרים, הרי נאמר וַיִּמַת לָל מִקְנֵה מִצְרַיִם (שמות ט, י), ואם תאמר משל ישראל, והלא נאמר וְגַם מִקְנֵנוּ יֵלֶךְ עִמָּנוּ (שם י, כו), משל מי היו, מהירא את דבר ה', מכאן היה רבי שמעון אומר, כשר שבמצרים הרוג, טוב שבנחשים רצוץ את מוחו

Rashi on Exodus 14:7

וכל רכב מצרים וכל signifies AND with these were ALL THE other CHARIOTS OF EGYPT. And whence came all these animals required for the chariots? If you say that they were from the cattle of the Egyptians — but you know it is stated, (Exodus 9:6) "And all the cattle of the Egyptians died". And if you say that they were from the Israelites' cattle — but is it not stated, (Exodus 10:26) "Our cattle, also, shall go with us"! Then whose were they? They were of those "who feared the word of the Lord" and saved their cattle by bringing them into their stables (Exodus 9:20). Deriving it from here (on account of this fact) R. Simeon said: The best amongst the Egyptians — kill him (otherwise he will afterwards devise evil against you); the best amongst the serpents — crush its brains.

10. ויקרא כ"ד:י"ב

וַיֵּצֵא בְּנֵי־אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא בֶן־אִישׁ מִצְרִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּנְצֹל בְּמַחְנֵה בֶן הַיִּשְׂרָאֵלִית וְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִית: וַיִּקַּב בֶּן־הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת־הַשֵּׁם וַיִּקְלַל וַיִּבְיֹאוּ אוֹתוֹ אֶל־מֹשֶׁה וְשָׁם אָמַן שְׁלֵמִית בַּת־דָּבְרִי לְמַטֵּה־דָן: וַיִּנְיַחֻהוּ בַּמִּשְׁמֵר לְפָרֹשׁ לָהֶם עַל־פִּי ה': רש"י: וְשָׁם אָמַן שְׁלֵמִית בַּת דָּבְרִי. שְׁבַחַן שֵׁל יִשְׂרָאֵל שְׁפָרְסָמָה הַכְּתוּב לָזוֹ, לוֹמַר שֶׁהִיא לְבַדָּה הַיְתֵה זֹנָה:

Leviticus 24:10-12

There came out among the Israelites one whose mother was Israelite and whose father was Egyptian. And a fight broke out in the camp between that half-Israelite and a certain Israelite. The son of the Israelite woman pronounced the Name in blasphemy, and he was brought to Moses—now his mother's name was Shelomith daughter of Dibri of the tribe of Dan—and he was placed in custody, until the decision of the

LORD should be made clear to them.

RASHI: AND HIS MOTHER'S NAME WAS SHELOMITH, THE DAUGHTER OF DIBRI, [THE TRIBE OF DAN] — it is to tell how praiseworthy Israel was that Scripture publicly mentions her name (exposes her), telling us implicitly that of all the women of Israel she alone was a harlot.

11. סנהדרין ק"ו א'

(במדבר כד, יד) הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך עמך לעם הזה מיבעי ליה א"ר אבא בר כהנא כאדם שמקלל את עצמו ותולה קללתו באחרים אמר להם אלהיהם של אלו שונא זימה הוא והם מתאווים לכלי פשתן בוא ואשיאך עצה עשה להן קלעים והושיב בהן זונות זקינה מבחוץ וילדה מבפנים וימכרו להן כלי פשתן עשה להן קלעים מהר שלג עד בית הישימות והושיב בהן זונות זקינה מבחוץ וילדה מבפנים ובשעה שישאל אוקלין ושותין ושמתין ויוצאין לטייל בשוק אומרת לו הזקינה אי אתה מבקש כלי פשתן זקינה אומרת לו בשוה וילדה אומרת לו בפחות שתיים ושלוש פעמים ואח"כ אומרת לו הרי את כבן בית שב ברור לעצמך וצרצורי של יין עמוני מונח אצלה ועדיין לא נאסר (יין של עמוני ולא) יין של נכרים אמרה לו רצונך שתשתה כוס של יין כיון ששתה בער בו אמר לה השמיעי לי הוציאה יראתה מתוך חיקה אמרה לו עבוד לזה אמר לה הלא יהודי אני אמרה לו ומה איכפת לך כלום מבקשים ממך אלא פיעור [והוא אינו יודע שעבודתה בכך] ולא עוד אלא שאיני מנחתך עד שתכפור בתורת משה רבך שנא' (הושע ט, י) המה באו בעל פועור וינזרו לבשת ויהיו שקוצים באהבם

Sanhedrin 106a

Balaam said to Balak: **“Behold, I go to my people; come therefore, and I shall advise you what this people shall do to your people”** (Numbers 24:14). Ostensibly, **he should have said: What your people shall do to this people. Rabbi Abba bar Kahana says: Balaam spoke like a person who curses himself but does not wish to utter so awful a matter and instead ascribes his curse to take effect on others.** Balaam **said to them: The God of these Jewish people despises lewdness, and they desire linen garments, as they have no new garments; come, and I will give you advice. Make for them enclosures using wall hangings and seat prostitutes in them, with an old woman outside the enclosure and a young woman inside, and have the women sell them linen garments.** Balak **made for them enclosures using wall hangings from the snow mountain, the Hermon, until Beit HaYeshimot, and he sat prostitutes in them, with an old woman outside and a young woman on the inside. And at the time when Jewish people were eating and drinking and were glad and going out to stroll in the marketplace, the old woman would say to a Jew: Aren't you seeking linen garments? He would enter the enclosure and ask the price, the old woman would quote him a price equal to its value, and the young woman would quote him a price less than its value. That scenario would repeat itself two or three times. And thereafter she would say to him: You are like a member of our household, sit and choose for yourself the merchandise that you want. And a jug of Ammonite wine was placed near her, and neither Ammonite wine nor gentile wine had been prohibited yet for Jews. She said to him: Is it your wish to drink a cup of wine? Once he drank the wine, his evil inclination burned within him. He then said to her: Submit to me and engage in intercourse with me. She then removed the idol that she worshipped from her lap and said to him: Worship this. He said to her: Am I not Jewish? I am therefore forbidden from engaging in idol worship. She said to him: And what is your concern? We are asking you to do nothing more than defecate in its presence. But he does not know that its worship is conducted in that manner. Once he did so, she said to him: Moreover, I will not leave you until you deny the Torah of Moses your teacher, as it is stated: “But when they came to Ba'al-Peor they separated themselves to the shameful item; and they became detestable like that which they**

loved" (Hosea 9:10). They devoted themselves to the disgrace of defecation, and detested the name of God.

12. ספרי במדבר קל"א:ב'

דבר אחר: וישב ישראל בשטים – במקום השטות, לפי שהיו ישראל במדבר, לא מקום זרע ותאנה וגפן ורמון, באו ועשו מלחמה עם סיחון ועוג ונפלו בידו, ונטלו כל מה שלהם. מלכות זו מתגאה ומשתחצת – אין לה אלא ד' מדינות שראויות למלכות, ואלו הם אביא ואלכסנדריא וקרטיגי ונאטוכיא! ואלו – היו להם ששים עיר, וכולם ראויות למלכות! – שנאמר (דברים ג) "ששים עיר, כל חבל ארגוב ממלכת עוג בבשן", ובאו ישראל ועשו מלחמה עמהם, ונפלו בידם, ונטלו כל מה שלהם! אבל משנתמלאו ישראל מן הבזה התחילו מבזים את הבזה: מקרעים כסות ומשליכים, ומקרעין בהמה ומשליכים, לפי שלא היו מבקשים אלא כלי כסף וכלי זהב, שנאמר (דברים ג) "וכל הבהמה ושלל הערים בזונו לנו" – באו וישבו להם בשטים, במקום השטות. באותה שעה עמדו עמונים ומואבים, ובנו להם מקולין מבית הישימות ועד הר השלג, והושיבו שם נשים, ומוכרים כל מיני בשמים. והיו לישראל אוכלים ושותים. באותה שעה אדם יוצא לטייל, ומבקש ליקח לו חפץ מן הזקנה, והיתה מוכרת לו בשווי; וקטנה קוראה ואמרה לו מבפנים "בוא וקח לך בפחות", והיה הוא לוקח הימנה ביום הראשון וביום השני, וביום השלישי אמרה לו "היכנס לפני וברור לך לעצמך, אי אתה בן בית?" והיה נכנס אצלה, והצרצור מלא יין מין העמוני, שעדין לא נאסר יין של גוים לישראל. אמרה לו: "רצונך שתשתה יין?" – והוא היה שותה, והיה היין בוער בו, ואומר לה "השמעי לי!" והיא מוציאה דפוס של פעור מתחת פסיקין שלה, ואמרת לו: "רבי, רצונך שאשמע לך? – השתחוה לזה!" ואומר לה: "וכי לע"ז אני משתחוה?" אמרה לו: "וכי מה איכפת לך? – אינו אלא שתגלה עצמך לו!" מכאן אמרו "המפער עצמו לבעל פעור הרי זה עבודה". והיה היין בוער בו, ואומר לה "השמיעי לי!" ואמרת לו: "רצונך שאשמע לך? – הנזר מתורתנו של משה", והוא מזר, שנאמר (הושע ט:י) "וינזרו לבושת ויהיו שקוצים כאהבם." באחרונה חזרו לעשות להם מרזיחים, והיו קוראים להם ואוכלים, שנאמר "ותקראן לעם לזבחי אלהיהם."

Sifrei Bamidbar 131:2

Variantly: "And Israel sat in Shittim": in the place of sitoth ("straying" [from the L-rd]). When Israel were in the desert, a place devoid of seed, figs, wine, and pomegranates, they came and waged war against Sichon and Og, who fell into their hands, and they took all that was theirs. That kinG-dom was proud and haughty, though they had only four provinces worthy of the name — Asia, Alexandria, Carthagina, and Antiochia, while these (Sichon and Og) had sixty cities, all worthy of "kingdom," viz. (Devarim 3:4) "... sixty cities, the entire province of the palace, the kingdom of Og in the Bashan." Israel came and waged war against them and they fell into their (Israel's) hands. But when Israel was surfeited with the spoils, they began "spoiling" the spoils — they tore apart garments and cast them away and tore apart beasts and cast them away — for they sought only vessels of silver and gold, viz. (Devarim 3:7) "and every beast and the spoil of the cities we 'spoiled' unto ourselves." "They came and sat in Shittim," in the place of sitoth. At that time Ammonim and Moavim arose and built markets for themselves from Beth Hayeshimoth until Har Hashaleg, where they installed harlots, old ones outside and young ones within, who sold flaxen garments. When an Israelite would eat and drink and make merry and go out to promenade and to buy something from the old one, she would offer it to him at cost, whereupon the young one would call out to him from within, saying "Come and buy it for less," and he did so. The same, the next day and the day after. The third day she would say to him "Come inside and pick for yourself — you're like one of the family." He obliged. The pitcher near her was full of Ammoni wine, the wine of idolators having not yet been forbidden to Israelites. She: "Would you like to drink some wine?" He obliged, and when the wine burned in him he said to her "Consent to me," at which she took an image of Peor from under her breast-band and said to him: "My master, if you want me to consent to you, bow down to this." He: "Can I bow down to idolatry?" She: "What difference does it make to you? I am only asking that you bare yourself before him." (The sages ruled that baring oneself to Peor is its mode of worship.) The wine

burned in him and he said "Consent to me." She: "If you want me to consent to you, 'veer off' from the Torah of Moses." And he did so, as it is written (Hoshea 10:10) "They veered off to shame (i.e., to idolatry); and they became detestable (to Me) in loving (the daughters of Moav)." In the end, they reverted to (their practice of) making idolatrous banquets for them to which they invited them, as it is written (Bamidbar 25:2) "And they (the Moavite women) called the people to the sacrifices of their gods, etc."

13. דברים ל"ב:ט"ו

וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאֵל וַיִּבְעֹט שְׁמֵנָה עֲבֵית קִשִּׁית {ס} וַיִּטֹּשׁ אֱלֹזֶק עֲשָׂהוּ וַיִּנְבֵּל צוּר יִשְׁעָתוֹ:

Deuteronomy 32:15

So Jeshurun grew fat and kicked— You grew fat and gross and coarse— He forsook the God who made him
And spurned the Rock of his support.

14. במדבר ל"א:א-ג'

וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: נָלֶם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים אַחַר תֵּאַסֹּף אֶל־עַמִּיךָ: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־הַעָם לֵאמֹר הִחְלִצוּ מֵאִתְּכֶם
אֲנָשִׁים לְצַבָּא וַיְהִי עַל־מִדְיָן לַתֵּת נִקְמַת־ה' בְּמִדְיָן:
רש"י: נִקְמַת ה' . שְׁהַעוֹמֵד כְּנֹגֵד יִשְׂרָאֵל כְּאִלוֹ עוֹמֵד כְּנֹגֵד הַקֹּב"ה:

Numbers 31:1-3

The LORD spoke to Moses, saying, "Avenge the Israelite people on the Midianites; then you shall be gathered to your kin." Moses spoke to the people, saying, "Let men be picked out from among you for a campaign, and let them fall upon Midian to wreak the LORD's vengeance on Midian.

RASHI: ה' נִקְמַת ה' "THE VENGEANCE OF THE LORD" — [This is really equivalent to the expression God had employed (v.2), "the vengeance of the children of Israel"], because whoever attacks Israel is as though he attacks the Holy One blessed be He.